

LEDENVERGADERING

- **Vertrouwen overheid en burger**
- **Actuele thema's VNG**
- **Van Dijk over respect**

Het vertrouwen in de overheid heeft forse deuken opgelopen. De systemen, met de beste bedoelingen opgetuigd, ontsporen vaker dan ons lief is. Op de algemene ledenvergadering van de VNHG buigt een panel zich over de vraag hoe de overheid weer de kwaliteit kan leveren die het vertrouwen van de burger voedt. Misschien moeten bestuurders en volksvertegenwoordigers zich meer bezig houden met het beheer van hun beleid in de uitvoering.

HERSTEL VAN VERTROUWEN

"Mijn vertrouwen was een luxe-artikel". Gespreksleider Marije van den Berg (onderzoeker/adviseur lokaal bestuur) verhaalt van haar ongelukkige botsing met het systeem van parkeerregulering. Ondanks alle privileges van geld, netwerk en een vlotte babbel, waarmee ze zich altijd kon redden, kregen angst en wantrouwen ten aanzien van een voortdenderend systeem nu ineens de overhand, de Toeslagenaffaire vers in het geheugen. Hoe moet dat zijn voor de velen zonder die privileges?

Voor het vertrouwen van de hele gemeenschap is meer nodig dan een unaniem aangenomen beleidsnota, expertpanel of burgerberaad. Hoe nuttig die ook kunnen zijn. "Betrouwbare kwaliteit moet de staat leveren, zonder aanzien des persoons". Van den Berg gooit de knuppel in het hoenderhok dat panel heet: "Geen maatwerk maar een acceptabele standaard. Laat de beleidsbubbel leeglopen, been beleid uit tot wat nodig is om kwaliteit te leveren en ga dat beleid beheren, midden in de uitvoering, met de mensen die het ervaren."

“Het is goed als we meer gaan luisteren en praten over de uitgangspunten waarom we beleid maken”, reageert commissaris van de Koning Arthur van Dijk als eerste panellid. Hij ziet een samenleving in stroomversnelling, waarin bestuurders en volksvertegenwoordigers soms meegesleurd worden. “We nemen te weinig de tijd om goed na te denken. De invloed van sociale media is groot en het risico bestaat dat we soms niet beslissen als we dat wel moeten doen. Terwijl altijd een deel van de mensen zich miskend voelt. Ik ga al met Statenleden in gesprek over wat zij nodig hebben om hun werk goed te kunnen doen, om beter te kunnen luisteren.

Eerlijk

“We moeten nooit vergeten wat beleid in de uitvoering met mensen doet”, reageert Marianne Steijn, wethouder in Velsen. “Persoonlijke ervaringen, de casuïstiek, zijn belangrijk. We moeten luisteren ja, maar ook nagaan of de verhalen kloppen, voordat we uit die ervaringen een lijn trekken. En we moeten durven om een pas op de plaats te maken en ons af te vragen: Waarom doen we dit ook al weer? Misschien is het rechtmatig maar is het ook eerlijk?”

“De overheid is geen bol.com”

Casuïstiek heeft ook bijgedragen aan de complexiteit van de overheid. “We moeten het burgers echt eenvoudiger gaan maken”, stelt Pieter Jeroense, plaatsvervangend algemeen directeur VNG. “Dat we inwoners klanten zijn gaan noemen, heeft de verwachtingen ook opgeschroefd. Maar we zijn geen bol.com. Een op de vier ambtenaren werkt in de uitvoering en daar wordt best hoge kwaliteit geleverd, over de acceptabele standaard gesproken. En daar mag de raad natuurlijk ook iets zeggen. De pijn zit vaak in kleine

dingen. Neem participatie. Als bewoner heb ik ook meegemaakt dat ik op een gegeven moment niets meer hoorde.”

“Dat de bewoner als klant centraal staat, lijkt me prima”, reageert Angelique van Wijk, raadslid in Schagen. “Maar we moeten wel goed uitleggen wat we wel en niet kunnen doen en waarom, juist om die verwachtingen te managen.”

Gemeenten kunnen meer investeren in ambtenaren die de contacten met de burgers onderhouden zodat de casuïstiek beter binnenkomt bij gemeenteraad en -bestuur, concludeert het panel. Jeroense: “Vergeet niet wat de mensen aan de balie en in de buitenruimte allemaal al mee krijgen. Dat is een kwestie van vragen.”

Het panel v.l.n.r.: Pieter Jeroense, Angelique van Wijk, Marianne Steijn en Arthur van Dijk. Inzet: Marije van den Berg

VNHG Algemene ledenvergadering HUISHOUDELIJK

De Algemene Ledenvergadering van de VNHG heeft op 3 september 2021 het jaarverslag en de jaarrekening 2020 plus de begroting 2022 vastgesteld. Zoals aangekondigd wordt de contributie voor 2022 iets verhoogd.

Onder luid applaus is burgemeester Han ter Heegde (Gooise Meren) door de leden herbenoemd als voorzitter voor de komende drie jaar. Bijeenkomsten van de VNHG zullen in 2022 wisselend online en fysiek zijn. Het streven is om ten minste twee bijeenkomsten op locatie in een van de Noord-Hollandse gemeenten te laten plaatshebben.

ONZEKERHEID DOOR FORMATIE

Op financieel gebied heeft de VNG met extra geld voor de jeugdzorg vooruitgang geboekt in Den Haag. Maar het mag geen Pyrrhus-overwinning blijken te zijn. De eindeloze formatie veroorzaakt grote onzekerheid en ongenoegen bij gemeenten, ook met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen van 2022.

Pieter Jeroense, plaatsvervangend algemeen directeur VNG, en VNG-bestuursleden Victor Everhardt (wethouder Amsterdam) en Songül Mutluer (wethouder Zaanstad) laten actuele zaken bij de VNG de revue passeren. "De formatie schuift door maar de rijksbegroting komt eraan," schetst Jeroense het ongemak. "Daarin zijn de afspraken over [extra geld voor jeugdzorg](#) en bevrozing van de opschalingskorting voor voornamelijk een jaar nog niet verwerkt. Eerst moeten we glasharde structurele financiële afspraken maken en dan moeten we in gesprek over de grote

thema's klimaat en wonen." "Het is echt niet goed dat we nu in het ongewis blijven", beklemtoont Everhardt. "Neem de 70 miljoen die we nodig hebben om met duurzaamheid verder te kunnen. We weten niet of die doorkomt. We moeten dus ook op dit demissionair kabinet blijven focussen." Mutluer: "Die onzekerheid is wurgend voor gemeenten die keuzes moeten kunnen gaan maken als het gaat om de openbare ruimte, ondermijnende criminaliteit, instandhouding van voorzieningen noem maar op." Everhardt wijst op gemaakte afspraken dat meer taken voor gemeenten gevolgd worden door meer middelen. "Maar we moeten veel te veel bakkeleien over financiën. Dat leidt zo af. Graag helderheid vooraf. En anders moeten we misschien maar eens het lef hebben om te zeggen dat we iets niet doen."

Verkokering

Begrijpelijk, maar gemeenten moeten ook kritisch in de eigen spiegel blijven kijken, werpt burgemeester Don Bijl van Purmerend in de zaal tegen. "Jeugdzorg wordt in 2022 de lakmoesproef", zegt Everhardt instemmend. "We kunnen nu niet meer zeggen dat we te weinig geld hebben. En we moeten elkaar meer durven aanspreken en helpen als de uitvoering niet zo goed gaat."

De VNG-bestuurders lobbyen ook druk om het Rijk te dwingen de regie op zich te nemen als het gaat om woningbouw en infrastructuur. Everhardt: "Zo pleiten wij ook voor minder verkokering tussen ministeries. Het is niet handig als we voor gebiedsontwikkeling met de pet in de hand bij alle ministeries langs moeten gaan."

Lokaal verschil maken

De weinig fraaie Haagse formatieperikelen schaden de geloofwaardigheid van de plaatselijke politici aan de vooravond van de raadsverkiezingen, verwoordt Thijs Croese, wethouder in Purmerend, de frustratie van velen. Daar gaan de inwoners in november al naar de stembus gaan omdat Purmerend en Beemster fuseren. Of de VNG Den Haag daarop ook niet kan aanspreken? Die mogelijkheden zijn beperkt volgens de bestuurders. Everhardt is bovendien ervan overtuigd dat lokale bestuurders, omdat ze dichtbij hun inwoners staan, zelf in beleid en uitvoering beter het verschil kunnen maken om aan geloofwaardigheid te winnen.

Het panel v.l.n.r Pieter Jeroense, Songül Mutluer, Victor Everhardt en gespreksleider Marian van Kampen

Tijd voor rust en respect

Hij mist nogal eens rust en respect op het politieke toneel. En dat terwijl er in onze democratie de komende 9 maanden veel op het spel staat. Commissaris van de Koning Arthur van Dijk hoopt dat bestuur en raad de veerkracht hervinden om veranderingen in de samenleving goed onder te brengen in onze democratie.

Van Dijk constateert dat politici minder vaak met respect naar elkaar luisteren. Een debat mag scherp zijn maar als je er met een gestrekt been in gaat, moet je misschien ook niet verbaasd zijn dat de andere kant niet meer luistert en je waardevolle boodschap niet landt.

“Als we het luisteren naar elkaar meer terugbrengen gaan inwoners eerder denken: ‘ik ben het er misschien niet mee eens, maar die politici zijn wel met ons bezig.’”

Enkele thema's baren hem in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen wel zorgen. Polarisation, partijen die uit elkaar vallen, ondermijning en de opvang van asielzoekers. “Als het niet meer lukt om coalities te vormen, hebben we een probleem. Misschien komen we dan weer terug bij respect voor elkaar.”

Integriteit

En terugkijkend op de ontplofte coalitie in Alkmaar, een dag eerder. “Waar willen we wel of geen politiek over bedrijven? Daar maak ik me zorgen over. Daarom vind ik integriteit

een belangrijk onderwerp om de komende maanden veel aandacht te geven. Integriteit is iets moois, versterkt je geloofwaardigheid. Maar gemeenteraden vinden het kennelijk eng om daarover te spreken. Praat erover wat het met jou als bestuurder of raadslid doet. Maar trek de politieke integriteit van iemand niet te snel in twijfel want dan slaat het debat dood. Dan verval je in procesmatigheid, zoals eigenlijk in Alkmaar. En over de eigenlijke vraag, hoe gaan we om met de asielzoekers, gaat het dan niet.”

“Over de eigenlijke vraag gaat het dan niet”

Als de nieuwe lokale volksvertegenwoordigers in november aan de poort staan, wil Van Dijk niet alleen de Statenleden maar ook met de politieke partijen in gesprek over integriteit. “We moeten hen goed voorbereiden op wat het te wachten staat en welke verantwoordelijkheid dat met zich meebrengt.”

VOLGENDE BIJEEENKOMSTEN

Coalitievorming

Datum volgt

Bestuurlijke
consultatie herijking
Gemeentefonds
door VNG

November (datum volgt)

Algemene
ledenvergadering
VNHG 2022

Vrijdag

2 september 2022

